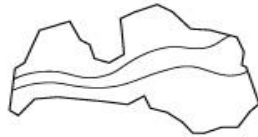

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

ESF projekts "Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana" (Nr.7.3.1.0/16/I/001)

Droši pārvietošanās ceļi

Viesturs Šmeiss
Darba drošības un vides veselības institūts,
Rīgas Stradiņa universitāte

Īss ieskats normatīvajos aktos

Darba aizsardzības likums

Nodarbinātā pienākumi:

- lietot darba aprīkojumu, bīstamas vielas, transportu un citus ražošanas līdzekļus saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto dokumentāciju (ražotāja instrukcijas, ķīmisko vielu un maisījumu drošības datu lapas u.c.);
- lietot kolektīvos aizsardzības līdzekļus, kā arī viņa rīcībā nodotos individuālos aizsardzības līdzekļus saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto dokumentāciju (ražotāja instrukcijas, ķīmisko vielu un maisījumu drošības datu lapas u.c.) un pēc lietošanas attiecīgos aizsardzības līdzekļus novietot tiem paredzētajā vietā;
- ievērot drošības zīmes, kā arī lietot drošības ierīces, ar ko apgādāts darba aprīkojums un darba vieta, saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto dokumentāciju (ražotāja instrukcijas, ķīmisko vielu un maisījumu drošības datu lapas u.c.) un atturēties no attiecīgo drošības ierīču patvaļīgas iedarbināšanas, mainīšanas vai pārvietošanas;

Darba aizsardzības prasības derīgo izrakteņu ieguvē

35. Darba vietām ārpus telpām ir šādas prasības:

35.1. darba vietas, satiksmes ceļus un citas platības vai iekārtas ārpus telpām, ko darba gaitā nodarbinātie izmanto vai kurās atrodas, iekārto tā, lai gājēji un transportlīdzekļi varētu droši pārvietoties;

35.2. ja nepieciešams, darba vietas ārpus telpām nodrošina ar mākslīgo apgaismojumu;

35.3. nodarbinātos aizsargā pret nelabvēlīgiem meteoroloģiskiem apstākļiem un krītošiem objektiem;

35.4. nodarbinātos nodrošina ar piemērotiem aizsardzības līdzekļiem pret slīdēšanu un krišanu;

35.5. nodarbinātajiem ir iespējams ātri atstāt darba vietu avārijas, ugunsgrēka vai citā veselībai un dzīvībai bīstamā situācijā, kā arī ir nodrošināta ātra palīdzības sniegšana;

35.6. nodarbinātos aizsargā pret kaitīgu darba vides ietekmi (piemēram, gāzēm, tvaikiem, putekļiem, troksni, vibrāciju).

Darba aizsardzības prasības derīgo izrakteņu ieguvē

74. Pārvadāšanas ceļi ir pietiekami stabili, konstruēti, ierīkoti un uzturēti tā, lai iekārtas un transportlīdzekļi varētu droši pārvietoties. Ceļu nogāzes ir noturīgas un bez pārkarēm

81. Ja, izmantojot šahtas izeju, nepieciešama paaugstināta fiziskā piepūle, izejas aprīko ar pieejamām mehāniskām cilvēku pacelšanas vai pārvietošanas ierīcēm. Šīs ierīces ierīko un izmanto saskaņā ar rakstiskām instrukcijām.

82. Šahtas, kurās veic pazemes darbus, ierīko, izmanto, aprīko un uztur tā, lai nodarbinātie varētu tajās strādāt un pārvietoties ar minimālu risku viņu drošībai un veselībai.

Darba aizsardzības prasības, strādājot ar displeju

18.5. dokumentu turētājs ir stabils, regulējams un novietots tā, lai līdz minimumam samazinātu neērtas nodarbinātā galvas un acu kustības.

19.1. darba krēsls ir stabils un nodrošina nodarbinātajam iespēju brīvi kustēties un ieņemt ērtu stāvokli;

20.1. darbstacijas izmēri un plānojums nodrošina nodarbinātajam pietiekami daudz vietas, lai varētu mainīt ķermeņa stāvokli un brīvi kustēties;

Darba aizsardzības prasības, pārvietojot smagumus

2. Darba devējs veic organizatoriskus pasākumus vai izmanto attiecīgus līdzekļus, īpaši mehāniskās iekārtas, lai novērstu smagumu pārvietošanu ar fizisko spēku.

5.4. pēc iespējas automatizē smaguma pārvietošanas procesu.

7. Lai garantētu nodarbināto drošību un veselību, nodarbinātajiem, kuru darbs ir saistīts ar smaguma pārvietošanu ar fizisko spēku, un viņu uzticības personām darba devējs nodrošina apmācības, kurās tiek iegūtas zināšanas par smaguma pārvietošanas un ergonomikas principiem, kā arī sniedz precīzu informāciju par pārvietojamā smaguma masu, smaguma centra izvietojumu un citiem būtiskiem faktoriem.

Pielikums: Riska faktori, vērtējot traumas (īpaši muguras traumas) iespējamību, ja smagums tiek pārvietots ar fizisko spēku.

<https://likumi.lv/ta/id/65158-darba-aizsardzibas-prasibas-parvietojojot-smagumus>

Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā

3.11. roku signāls - signāls, kas sniedz kodētu (iepriekš noteiktu) drošības informāciju ar roku un plaukstu kustībām vai pozīcijām personām, kuras izpilda apkārtējiem bīstamus manevrus vai atrodas šo manevru darbības zonā

10. Darba vietā, kurā tiek lietots ceļu, dzelzceļu, iekšzemes ūdensceļu, jūras un gaisa transports, izmanto drošības zīmes, kā arī attiecīgā transporta veida kustības regulēšanas zīmes, ja tas nav pretrunā ar šo noteikumu prasībām.

41. Transportlīdzekļu kustības maršrutus telpās, kur tas nepieciešams nodarbināto aizsardzībai, apzīmē ar krāsotām, skaidri redzamām, nepārtrauktām svītrām (baltām vai dzeltenām), ņemot vērā grīdas seguma krāsu.

43. Pastāvīgos transportlīdzekļu kustības maršrutus ārpus telpām, ja tie nav norobežoti ar barjerām vai trošuāriem, apzīmē atbilstoši šo noteikumu 39. un 40.punktā noteiktajām prasībām.

Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu

2. Noteikumi attiecas uz jebkuru darbību ar darba aprīkojumu — palaišanu (iedarbināšanu), apstādināšanu, lietošanu, pārvietošanu, labošanu, pārveidošanu, tehnisko apkopi (uzturēšanu), apkalpošanu, tīrīšanu — (turpmāk — lietošana)...

32. Darba aprīkojumu uzstāda, izvieto un lieto tā, lai līdz minimumam samazinātu risku operatora un citu nodarbināto drošībai un veselībai (piemēram, darba aprīkojuma kustīgās daļas un fiksētās vai kustīgās daļas ir pietiekamā attālumā), kā arī nodrošina enerģijas un izmantoto vai ražoto vielu vai produktu, tai skaitā ražošanas atkritumu, drošu piegādi un pārvietošanu.

36. Iekārtu, uz kuras atrodas nodarbinātie, aprīko tā, lai pārvietojoties tā neradītu nodarbinātajiem risku saskarties vai tikt saspiestiem ar iekārtas daļām (piemēram, riteņiem, kāpurķēžu mehānismiem).

Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu

43.2. ja vienlaikus uz sliedēm pārvietojas vairākas pašgājējas iekārtas, veic drošības pasākumus, lai samazinātu iespējamās sadursmes sekas;

45. Nodarbinātie ievēro darba devēja izstrādātos kustības drošības noteikumus pašgājējām iekārtām, kuras pārvietojas darba zonā.

47. Pārvadāt nodarbinātos uz mehāniski darbināmām iekārtām drīkst tikai tad, ja iekārta ir speciāli aprīkota cilvēku drošai pārvietošanai. Iekārtas kustības ātrumu regulē atbilstoši veicamajam darbam.

56. Ja celšanas iekārta paredzēta nodarbināto celšanai un pārvietošanai, tā atbilst šādām prasībām:

Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus

26. Veicot būvdarbus, galvenais būvdarbu veicējs un atsevišķu būvdarbu veicējs ņem vērā Darba aizsardzības likumā noteiktos darba aizsardzības vispārīgos principus, arī attiecībā uz:

26.2. darba vietu izvēli. Nosakot pārvietošanās un kustības maršrutus un iekārtu izvietošanas zonas, ņem vērā nepieciešamību brīvi piekļūt katrai darba vietai;

26.6. izmantoto bīstamo materiālu un vielu savākšanu un pārvietošanu;

26.7. atkritumu un būvgružu glabāšanu, savākšanu, pārvietošanu un likvidēšanu;

40. Darba vietas ir pietiekami plašas, lai pēc nepieciešamo iekārtu vai ierīču novietošanas nodarbinātie, veicot darbu, varētu brīvi pārvietoties.

62. Virszemes elektropārvades līnijas pārvieto ārpus būvlaukuma vai atvieno no sprieguma, vai, ja tas nav iespējams, ierīko aizsargnožogojumus ar norādēm, norobežojot tās no transportlīdzekļiem un citiem mehānismiem.

Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus

63. Ja būvlaukumā transportlīdzekļi pārvietojas zem elektropārvades līnijām, izvietojiet attiecīgas brīdinājuma zīmes un piekaramos aizsargus.

67.3.3. pēc pārvietošanas, pārveidošanas, negaisa, zemestrīces vai citiem apstākļiem, kas varētu ietekmēt sastatņu izturību vai stabilitāti, kā arī ja tās ilgāku laiku nav izmantotas;

69. Prasības rakšanas darbiem un grunts pārvietošanai:

69.1. transportlīdzekļus materiālu pārvietošanai un zemes darbiem paredzētos mehānismus:

29. Stabilitātes un noturības prasības:

29.1. materiāli, iekārtas un jebkura sastāvdaļa, kas, atrodoties kustībā, rada risku nodarbināto drošībai un veselībai, ir stabila un droša;

Darba aizsardzības prasības darba vietās

9. Darba vietās esošās kāpnes uztur darba kārtībā, un pa tām var brīvi pārvietoties. Tās nedrīkst būt slidenas, ar bīstamiem izciļņiem, caurumiem vai slīpumiem, kas var apdraudēt nodarbināto drošību un veselību. Ja nepieciešams, kāpnes ir apzīmētas ar drošības zīmēm atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām drošības zīmju lietošanā.

29. Darba vietas ārpus telpām projektē, ierīko un uztur, ievērojot šādas prasības:

29.1. darba vietas, satiksmes ceļi un citas platības vai iekārtas ārpus telpām, ko darba laikā izmanto vai kurās atrodas nodarbinātie, ir iekārtotas tā, lai gājēji un transportlīdzekļi varētu droši pārvietoties;

Darba aizsardzības prasības darba vietās

16. Prasības telpu apgaismojumam:

16.1. darba vietas nodrošina ar dabisko apgaismojumu un aprīko ar mākslīgo apgaismojumu tā, lai kopējais apgaismojums būtu pietiekams nodarbināto drošībai un veselībai, ņemot vērā šo noteikumu 2.pielikumu;

29. Darba vietas ārpus telpām projektē, ierīko un uztur, ievērojot šādas prasības:

29.4. ja nepieciešams, darba vietas ārpus telpām aprīko ar mākslīgo apgaismojumu, nodrošinot apgaismojuma līmeni atbilstoši šo noteikumu 3.pielikumam;

<https://likumi.lv/ta/id/191430-darba-aizsardzibas-prasibas-darba-vietas>

Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos

18. Sākotnējo instruktāžu darba vietā organizē individuāli vai nodarbināto grupai, ja viņi nodarbināti viena veida darbos (piemēram, apkalpo klientus, strādā ar viena veida iekārtām vai tehnoloģisko procesu), instruējot nodarbinātos par šādiem jautājumiem:

18.2. nodarbināto drošas pārvietošanās (maršruta) shēma iestādes, iecirkņa, ceha vai objekta teritorijā;

Darba aizsardzības prasības mežsaimniecībā

68.6. aizliegts pārvietoties gar koka stumbru ar kustībā esošu zāģa ķēdi, ja sliede ir tajā stumbra pusē, kurā atrodas atzarotājs.

70. Sākot koka stumbra sagarumošanu (sadalīšanu nogriežņos), sagarumotājs novērtē koka stumbra spriegumu un iespējamo stumbra nogriežņu pārvietošanos sagarumošanas laikā.

74. Cirsmā meža mašīnas pārvietošanās ceļu plāno saskaņā ar cirsmas reljefu, augsnes nestspēju vai saglabājamām dabas vērtībām. Kopšanas cirtē tehnoloģisko koridoru iezīmē vai marķē.

77. Meža mašīnas stāvvietu izvēlas līdzenā vietā un manipulatoru ar darba iekārtu nodrošina pret patvarīgu pārvietošanos.

85. Pārvietojot kokmateriālus, izmanto dažādu darba aprīkojumu – āķus, satvērējus, speciālos ratiņus, sviras ar kantāķiem vai citas palīgierīces, lai mazinātu mežsaimniecības darbu veicēja fizisko slodzi.

86. Pārvietojamo kokmateriālu svars nedrīkst apdraudēt mežsaimniecības darbu veicēja drošību un veselību. Pārvietojot un ceļot kokmateriālus, ievēro normatīvajos aktos noteiktās prasības attiecībā uz smagumu pārvietošanu.

Darba aizsardzības prasības, strādājot augstumā

II. Prasības darbam augstumā un darba organizēšana

14. Pārvietošanās starp piekļūšanas līdzekļiem un darba platformām, stāviem vai trapiem nedrīkst palielināt kritiena risku.

34. Ja paredzēts darbu veikt uz iekārtas, kas paredzēta nodarbināto celšanai un pārvietošanai, darba devējs nodrošina iekārtas lietošanu atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām, lietojot darba aprīkojumu.

Darba aizsardzības prasības, strādājot augstumā

IV. Drošības prasības, veicot darbu uz kāpnēm

V. Drošības prasības, lietojot sastatnes

80. Ja nodarbinātie strādā uz jumta vai citas virsmas, kas gatavota no trausliem un neizturīgiem materiāliem, kuriem var izkrist cauri, lai izvairītos no kritiena vai netīšas uzkāpšanas uz neizturīgajām virsmām, veic atbilstošus drošības pasākumus, tai skaitā aprīko darba virsmas ar pārvietošanās tiltiņiem vai apgādā ar darba vietai atbilstošiem kolektīvajiem vai individuālajiem aizsardzības līdzekļiem kritiena apturēšanai vai darba vietas ierobežošanai.

90.3. nodarbinātie, kas veic darbu uz kāpnēm, ir apmācīti pareizi pārvietoties pa kāpnēm, vienlaicīgi izmantojot trīs saskares punktus (viena roka un divas pēdas vai divas rokas un viena pēda), pārvietot smagumus un saglabāt pareizu ķermeņa stāvokli attiecībā pret kāpnēm;

Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība

1. Darba vides faktori:

1.1.7. kustības un pozas, pārvietošanās uzņēmuma telpās un tā teritorijā, garīgs un fizisks nogurums un cita fiziska pārslodze, kas var nelabvēlīgi ietekmēt grūtnieces un (vai) nedzimušā bērna veselību;

Noteikumi par darba vietu aprīkošanu uz ceļiem

Noteikumi par darba vietu aprīkošanu uz ceļiem

5. Darba vietas aprīkojums ir atkarīgs no:

5.1. tā ceļa grupas, uz kura ierīko darba vietu;

5.2. darba veikšanas ilguma;

5.3. darba vietas novietojuma uz ceļa.

6. Darba vietas aprīkojuma parametru izvēle ir atkarīga no ceļa apstākļiem un satiksmes raksturojuma.

7. Darba vietas aprīkojumu un darba vietas izmērus (garumu un platumu) izvēlas tā, lai pēc iespējas mazāk ietekmētu normālu satiksmes norisi un garantētu satiksmes drošību.

Ko apskatīt visu nevar paspēt!

Riski

Risku vērtējums

Fizikālie faktori

Darba telpas un darba vietas apkārtne

- Darba telpu plānojums;
- Platība;
- Iekārta;
- transportēšanas un pārvietošanas maršruti;
- Tīrība;
- Kārtība;

Fizikālie faktori - apgaismojums

- darba vietu apgaismojuma apstākļi;
- eju apgaismojuma apstākļi;
- mašīnu apgaismojuma apstākļi;
- darbgaldu apgaismojuma apstākļi;
- citu objektu apgaismojuma apstākļi (norādīt).

Noliktavas

		Vid.	Media na	Min	Max
n=13	%	50,0	52,8	26,3	67,0
n=13	m/s	0,1	0,1	0,02	0,2
n=13	°C	20,2	21,6	14,8	26,1
n=37	lx	354,2	271,0	42,0	2028,0

Apgaismojums (Lx) – dažādos darbos piemērs

■ 1/3 līdz 1/2 neatbilstoši mērījumi

mērīšanas vieta	mērījumu skaits	neatbilst normai	Nomērītie lielumi
ceptuve	9	5	53-631
pie griešanas iekārtas	3	2	189-701
noliktava, pakošanas zona	36	25	58-627
līnijas uzraudzība	18	9	84-613
autoklāvu telpa	4	3	67-597

Fiziskie faktori (biomehāniskie)

- darba pozas, statiskas pozas;
- paaugstināts redzes sasprindzinājums;
- cits (norādīt)

Psiholoģiskie un emocionālie faktori

- darba laiks (darba laika organizācija)
- darba laika deficīts (izpildāmais darbs saistīts ar papildu piepūli)
- darbs izolācijā (darbs, kur nodarbinātie strādā ilgstoši vienatnē vai izolācijā no citiem)

Psiholoģiskie un emocionālie faktori

- paaugstināta atbildība (paaugstināta atbildība darbā, svarīgu, atbildīgu lēmumu pieņemšana)
- saspringta psiholoģiskā atmosfēra darbā (nelabvēlīgas, saspīlētas attiecības starp nodarbinātajiem, nelabvēlīgas, saspīlētas attiecības ar darba devēju)
- vardarbība

Bioloģiskie faktori

- citu insektu kodumi, insektu pārnēsātas slimības

Traumatisma riska faktori

- mašīnas, darbgaldi un ierīces (mašīnu, darbgaldu un ierīču rotējošās un kustīgās daļas);

Traumatisma riska faktori

- cita tehniskā iekārta (transportēšanas iekārtas, tai skaitā krāni, lifti, spiedtvertnes, katli un citas bīstamās iekārtas);
- darbs augstumā (augstkāpēju darbs, darbs 1,5 metru attālumā no grunts, pārseguma vai darba sastatnes virsmas, darbs, kas saistīts ar pacelšanos augstumā, darbs uz sastatnēm, darbs uz trepēm, darbs celtnēs, darbs uz pieslienamajām kāpnēm);
- pakļūšanas, pakrišanas iespēja (nelīdzens grīdas segums, slidens grīdas segums, dažādi šķēršļi)

Traumatisma riska faktori

- Darbs uz vai pie ceļa braucamās daļas (darbs uz ceļa, ielas, šosejas braucamās daļas, kur notiek transportlīdzekļu kustība, vai to tiešā tuvumā, kur var notikt uzbraukšana, notriekšana, aizķeršana vai cits transportlīdzekļu izraisīts negadījums);

Traumatisma riska faktori

- Transportlīdzekļa vadīšana (transportlīdzekļa vadītāja darbs, automašīnu, autobusu, trolejbusu, tramvaju, vilcienu un citu transportlīdzekļu vadīšana, darbs aviācijā – lidmašīnu, helikopteru vadīšana)

Traumatisma riska faktori

- nepietiekama nodarbinātā profesionālā sagatavotība (nodarbinātā profesionālās sagatavotības atbilstība veicamajam darbam).

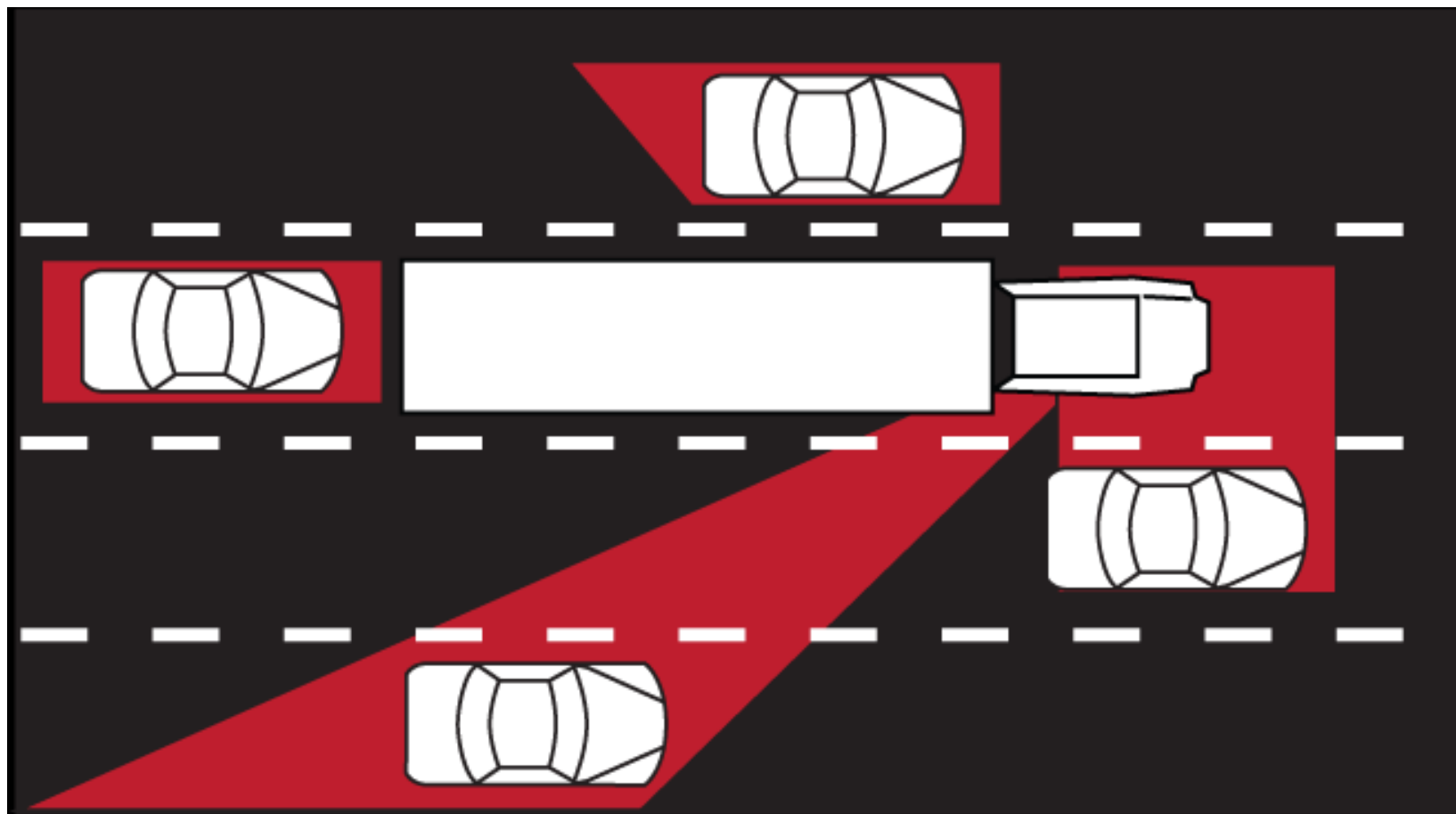

Preventīvie pasākumi

Apmācība

- Ievadinstruktāža;
- Instruktaža darbā vietā;
- Atkārtotā instruktāža;
- Apmācība ar darba aprīkojumu;
- Darba metodes;
- Kvalifikācija;
- Pirmā palīdzība.

Aklās zonas (auto)

Obligātā veselības pārbaude

- Obligātā veselības pārbaude ārstniecības iestādē.
- Atkārtota pārbaude,
  - ja to prasa veicamais darbs
  - ja veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt kaitīgie darba vides riska faktori
  - veic darbu īpašos apstākļos.

Individuālie aizsardzības līdzekļi (IAL)

- Bezmaksas individuālie aizsardzības līdzekļi, kuru izvēle pamatojas uz precīzu darba vides riska faktoru novērtējumu.

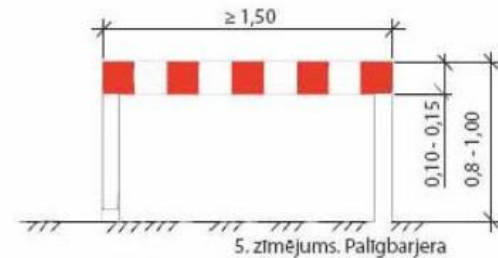
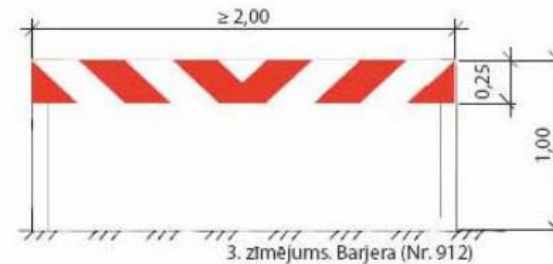
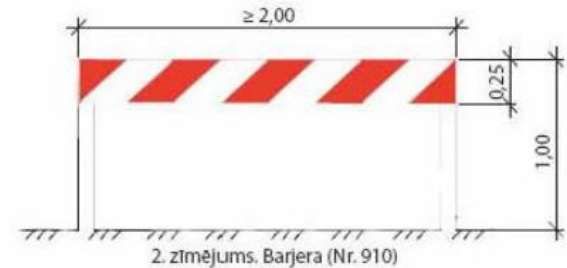
IAL marķējums

Piktogramma	Nozīmes skaidrojums
 <p>abc</p>	<p>Piktogrammas tiek izmantotas, ja aizsargapģērbs vai aizsargcimdi nodrošina lietotāja aizsardzību pret šķidrām ķīmikālijām un ir pārbaudīti saskaņā ar LVS EN 347, 465; 466; 467 un citu standartu prasībām.</p>
 <p>abc def</p>	<p>Piktogramma tiek izmantota, ja aizsargapģērbs vai aizsargcimdi nodrošina lietotāja aizsardzību pret karstumu un atklātām liesmām un ir pārbaudīti saskaņā ar LVS EN 470-1; 531; 533 un citu standartu prasībām.</p>
 <p>abc</p>	<p>Piktogramma tiek izmantota, ja aizsargapģērbs vai aizsargcimdi nodrošina lietotāja aizsardzību ļoti aukstos laika apstākļos (-50°C) un ir pārbaudīti saskaņā ar LVS EN 342 vai LVS EN 511 standartu prasībām.</p>
	<p>Piktogramma tiek izmantota, ja aizsargapģērbs nodrošina lietotāja redzamību bīstamās situācijās jebkādos gaismas apstākļos dienā un transportlīdzekļu apgaismojumā tumsā, kā arī ir pārbaudīts saskaņā ar LVS EN 471 standarta prasībām.</p>
 <p>x y</p>	<p>Piktogramma tiek izmantota, ja aizsargapģērbs aizsargā pret sliktiem laika apstākļiem (lietus, vējš un aukstums līdz -5°C) un ir pārbaudīts saskaņā ar LVS EN 343 standarta prasībām.</p>
 <p>abcd</p>	<p>Piktogramma tiek izmantota, ja cimdi nodrošina lietotāja aizsardzību pret mehānisku iedarbību un ir pārbaudīti atbilstoši LVS EN 388 standarta prasībām.</p>

IAL

Drošības zīmes

Pareizās zīmes pareizā vietā.

Signālkrāsojums

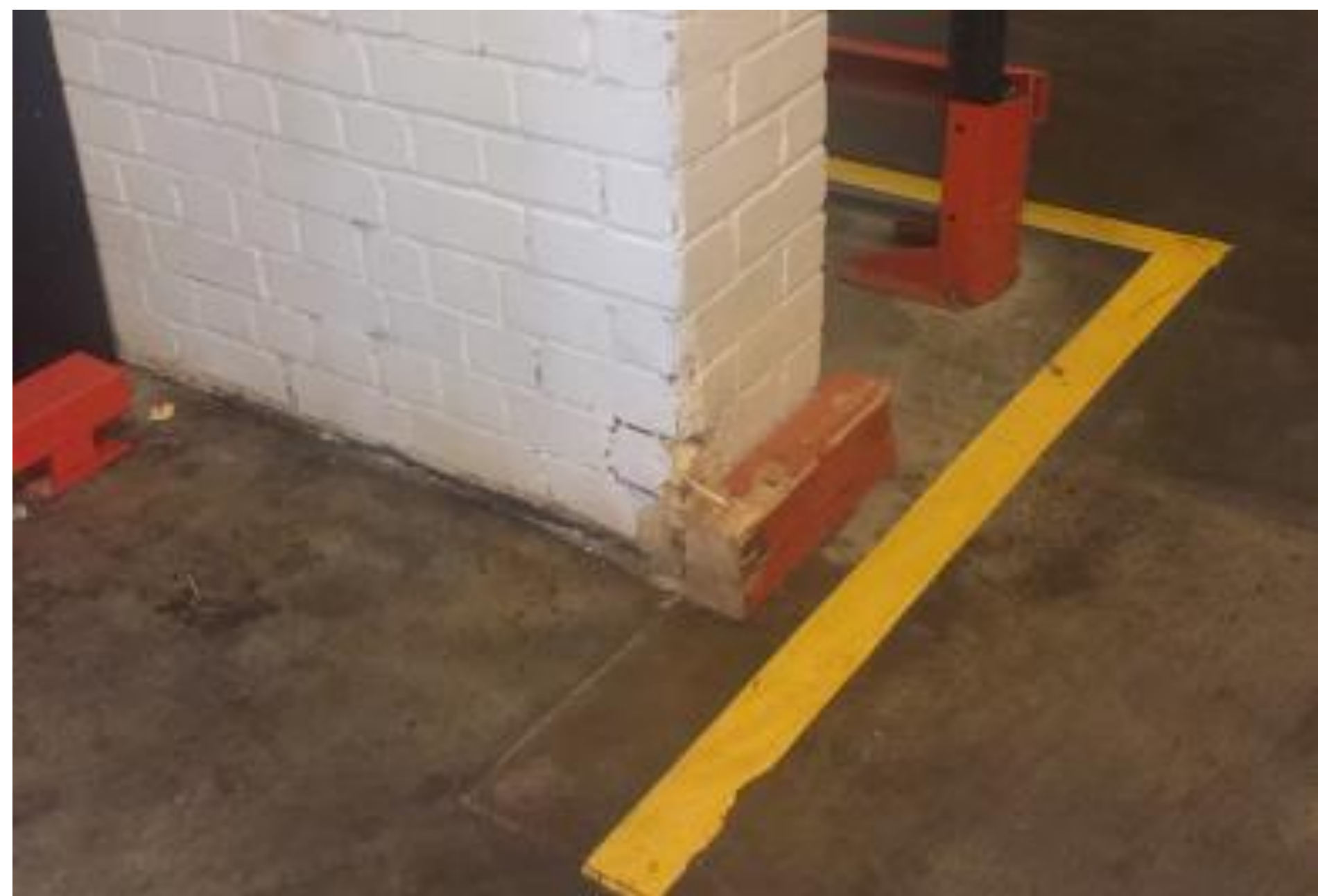
Ar dzeltenu un melnu vai sarkanu un baltu svītrotu signāl krāsojumu apzīmē:

- ✓ vietas, kurās iespējama sadursme ar šķēršļiem, krišana vai pastāv krītošu objektu draudi
- ✓ pastāvīgos transportlīdzekļu kustības maršrutus **ārpus telpām** (ja tie nav norobežoti ar barjerām vai trotuāriem)

Ar baltām vai dzeltenām krāsotām, skaidri redzamām, nepārtrauktām svītrām apzīmē transportlīdzekļu kustības maršrutus **telpās**, kur tas nepieciešams nodarbināto aizsardzībai

Akustisks signāls

- Iepriekš noteikts skaņas signāls, kas tiek pārraidīts ar attiecīgu ierīci, neizmantojot cilvēka balsi
- Akustiska signāla skaņas līmenim jābūt ievērojami augstākam par apkārtējā trokšņa līmeni, bet ne pārmērīgam vai sāpju sajūtu izraisošam
- Signāla garums un intervāls starp signāliem vai signālu grupām ir skaidri atšķirams no citiem akustiskiem signāliem vai apkārtējā trokšņa
- Ja ierīce var radīt akustisku signālu mainīgās un nemainīgās frekvencēs, mainīgās frekvences informē par augstāku bīstamības pakāpi vai neatliekamu darbību
- Akustiskajam signālam, kas informē par evakuāciju, ir jābūt nepārtrauktam

Roku signāli

DARBA VIETĀS LIETOJAMIE ROKU SIGNĀLI			
Signāls 2	Nozīme 3	Apraksts 4	Ilustrācija 5
Sākt!	Uzmanību Sākt darbību	Abas rokas izstieptas horizontāli ar delnām uz priekšu	
Stop!	Pārtraukt kustību	Labā roka pacelta augšā ar delnu uz priekšu	
Beigt!	Izbeigt darbību	Abas rokas savienotas krūšu augstumā	
Celt!	Pacelt kravu	Labā roka pacelta augšā ar delnu uz priekšu un izdara lēnas apļveida kustības	
Zemāk!	Nolaist kravu	Labā roka nolaista lejā ar delnu uz iekšu un izdara lēnas apļveida kustības	
Vertikālā distance	Samazināt vai palielināt vertikālo distanci	Ar rokām norāda būtisko distanci	

Svarīgi pirms kaut ko dara!

- Iepazīsties un ievēro uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus;
- Pirms darba uzsākšanas saved kārtībā savu darba apģērbu un apavus (aizpogā visas pogas, aizšņorē apavu auklas);
- Lieto izsniegtos individuālos aizsardzības līdzekļus;
- Ievēro uzstādītās drošības zīmes;
- Neveic patvaļīgas darbības, kas neattiecas uz darbinieka kompetenci;
- Uzturi savu darba vietu kārtībā un tīrībā – ja kaut kas izlīst vai izbirst, tad uzreiz savāc;
- Pārvietoties tikai pa tam paredzētajām vietām (piemēram, nekāp pāri vai nelien pa apakšu ražošanas līnijai tam neatļautā vietā);
- Kravas pacelājus izmanto tikai kravas pacelšanai, cilvēku celšana ar tiem ir aizliegta;
- Pārtrauc darbu, nekavējoties ziņo tiešajam darbu vadītājam un/vai darba aizsardzības speciālistam, ja noticis nelaimes gadījums darbā vai radušies tā draudi.